

Toekomstvisie Waterrecreatie 2025

1 maart 2011

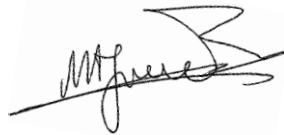
Toekomstvisie Waterrecreatie 2025

Nederlanders leven met water. Grote delen van het land zijn veroverd op het water. Altijd zijn we alert op het gevaar van overstroming. Tegelijkertijd zijn er talloze manieren waarop we het water benutten. Zo is water de afgelopen decennia een steeds grotere rol gaan spelen in de vrijetijdsbesteding: inmiddels beoefent 57 procent van de Nederlanders tijdens dagtochten of vakanties een vorm van waterrecreatie. Hierdoor is ook de verwevenheid met andere functies toegenomen – zoals toerisme, natuur, woningbouw, economie en sport.

De belangstelling voor waterrecreatie groeit nog steeds, en daarmee ook de wens de unieke mogelijkheden van Nederland verder te ontwikkelen en benutten. In een land met volop plannen en nieuwe regels vraagt dat niet alleen om een sterke visie, maar ook om een sector die gemotiveerd en geïnspireerd samenwerkt. De toename van recreatief watergebruik maakt nieuwe voorzieningen, extra ruimte en een betere toegankelijkheid van water noodzakelijk. Om 'Nederland waterrecreatieland' mogelijk te maken is het essentieel om bestaande geldstromen te borgen en nieuwe financieringsmogelijkheden te creëren.

Deze visie is ontwikkeld door de waterrecreatiesector. Betrokken organisaties zijn de ANWB, het Watersportverbond, Sportvisserij Nederland, het Nederlands Platform voor Waterrecreatie en HISWA Vereniging. Stichting Recreatietoervaart Nederland (SRN) faciliteerde de ontwikkeling van de visie. Bij de totstandkoming zijn verder de publieke partners van SRN – de Vereniging van Nederlandse Gemeenten, het Interprovinciaal Overleg, de Unie van Waterschappen, het ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie en het ministerie van Infrastructuur en Milieu – betrokken. Zij ondersteunen de richtingen die in de visie zijn benoemd en spreken de intentie uit om samen te werken aan de implementatie van de toekomstvisie. De totstandkoming van deze visie is begeleid door Boer & Croon.

Namens de waterrecreatiesector,

Marja van der Tas
Voorzitter Stichting Recreatietoervaart Nederland

Inhoud

Inleiding	3
Ambities voor de toekomst van waterrecreatie in 2025	8
Organisatie van de waterrecreatiesector	27
Financiering van waterrecreatie	38
Bijlagen	46

Inleiding

Toekomstvisie door brede participatie

Deze toekomstvisie is tot stand gekomen dankzij een wisselwerking tussen de waterrecreatiesector en de 'buitenwereld'. De sector ziet het als zijn verantwoordelijkheid ook anderen te mobiliseren bij het nadenken over de toekomst van de Nederlandse waterrecreatie. Immers, waardevolle en bruikbare visies ontstaan niet vanuit één perspectief, maar juist uit de combinatie van gezichtspunten.

In de periode van oktober 2009 tot en met februari 2010 hebben we als sector actief de dialoog gezocht met overheden, bedrijven, onderwijs- en kennisinstellingen en maatschappelijke organisaties. Uiteraard hebben ook waterrecreanten nadrukkelijk een rol gespeeld bij het nadenken over de toekomst van waterrecreatie. De interactie verliep via de website www.toekomstvisiewaterrecreatie.nl, werkgroepen en verschillende bijeenkomsten rondom de toekomstverkenning. Al met al heeft een bonte verzameling personen – waaronder beleidsmakers, uitvoerders, natuurbeheerders, ondernemers, watersporters, natuurliefhebbers, waterprofessionals, wetenschappers, landschapsarchitecten en stedenbouwkundigen – denkbeelden met elkaar gedeeld.

In maart 2010 hebben we de belangrijkste contouren van de toekomstverkenningen vastgelegd en uitgewerkt. Daarbij hebben we gekeken naar de betekenis voor de ontwikkeling van Nederland waterrecreatieland. Dit vond plaats op basis van literatuuronderzoek en opnieuw door een brede dialoogbijeenkomst met anderen. De ambities die in dit document zijn beschreven, zijn hiervan het resultaat.

Eindigt de toekomstverkenning met een document? Nee, beslist niet. Als waterrecreatiesector zetten we in op de realisatie van onze ambities. En ook hiervoor zullen we het gesprek en de samenwerking met anderen opzoeken. Het is immers onze gezamenlijke opgave de waarde van water te begrijpen en te benutten.

Waterrecreatie is van groot sociaal en economisch belang voor Nederland

Elke Nederlander weet en voelt: Nederland en water horen bij elkaar. Ook in het buitenland zijn de begrippen Nederland en water sterk met elkaar verbonden. Waterrecreatie kan voor ons land zijn wat bergen zijn voor Zwitserland, of fjorden voor Noorwegen.

Deze toekomstvisie beslaat waterrecreatie in al haar aspecten en diepgang. Nederland heeft ruim twee miljoen waterrecreanten – een groep die aandacht verdient en die een grote maatschappelijke en economische waarde vertegenwoordigt.

De waterrecreant is iedereen die op, aan of in het water zijn vrije tijd doorbrengt, of een sport beoefent. Binnen de context van deze visie gaat het specifiek over zeilen, motorbootvaren, sportvissen, kitesurfen, waterskiën, wakeboarden, sportduiken, kanoën en roeien.

De waterrecreatiesector is uniek en vooruitstrevend georganiseerd, namelijk:

- waterrecreatie is een unieke sector die onlosmakelijk verbonden is met de maritieme wereld, recreatie, toerisme, sport én nautische infrastructuur;
- consumentenorganisaties én bedrijfsleven werken vanaf begin jaren 90 van de vorige eeuw intensief samen¹ en zijn nu ook verbonden in één visie;
- reeds vanaf 1995 kent de sector een succesvolle publiekprivate samenwerking in Stichting Recreatietoervaart Nederland.

De omzet van de watersportindustrie evenaart die van de binnenvaart of de akkerbouw. De bestedingen direct gerelateerd aan waterrecreatie - inclusief watersport en watersportindustrie - bedragen 5,9 miljard Euro². Dit is ruim 30% van de economische waarde van het binnenlands toerisme en de recreatie. De sector biedt werkgelegenheid aan 92.000 mensen. De export van de watersportindustrie bedraagt 1,4 miljard Euro. De betekenis van waterrecreatie zal in de komende jaren toenemen. Niet alleen vanuit economisch perspectief, maar ook in relatie tot de kwaliteit van stad en platteland, natuur en landschap, wonen en werken, sport en gezondheid en cultuurhistorie en sociale samenhang.

¹ In het Breed overleg Waterrecreatie (BOW), de voorloper van het Nederlands Platform voor Waterrecreatie

² RIKZ-RIZA 2003, NBTC 2010, HISWA Vereniging

Waterrecreatie in Nederland in 2025

Het netwerk van waterwegen en meren is sinds jaar en dag bepalend voor het landschap in Nederland. Met technische hulpmiddelen en landschappelijke ingrepen zijn bijzondere waterstructuren ontwikkeld. Het is uniek hoe Nederland omgaat met water, met de bescherming tegen water, de beheersing van water, het gebruik van vaarwegen voor transport en de waarde van water voor ontspanning en sport.

Waterrecreatie is voor ons allen van betekenis. Want waterrecreatie:

- verbetert gezondheid, welzijn en sociale samenhang;
- versterkt de economie;
- maakt het land mooier en aantrekkelijker om te bewonen, te bezoeken en van te genieten;
- verbetert het vestigingsklimaat;
- zet de natuur, het landschap en de cultuurhistorische waarden kracht bij;
- komt vooral de samenleving ten goede.

Kansen voor een mooier Nederland

Waterberging in combinatie met waterrecreatie, historisch erfgoed als cultuurpark, recreatieve woonmilieus in groene omgevingen, aantrekkelijke leisurelandschappen op knooppunten van infrastructuur, gespecialiseerde landbouw verbonden met toerisme: de VROM-raad ziet tal van kansen voor een mooier Nederland dankzij dit landschap van vrije tijd en toerisme. Mits goed vormgegeven vormt het bovendien een belangrijke drager van de economie. Zo snijdt het mes aan meerdere kanten.

(Bron: VROM-raad, Manifest, 2007)

Onze missie

Waterrecreatie helpt de unieke waarden van Nederland als waterland ten volle te benutten. Het genieten van het water en het uitoefenen van vrijetijds- en sportactiviteiten aan, op en in het water is mogelijk voor iedereen. Daar wordt Nederland niet alleen mooier en aantrekkelijker van, maar het draagt óók bij aan een betere gezondheid, welzijn en economie.

Ambities voor de toekomst van waterrecreatie in 2025

Onze ambities voor de toekomst

Een inspirerende toekomstvisie geeft perspectief en energie om te bouwen aan waterrecreatie. De visie geeft ook aan hoe de samenleving kan profiteren van alle facetten van waterrecreatie. De sector kan immers een belangrijke bijdrage leveren aan een vitaal en gevarieerd waterland. Dit wil zij doen door:

- waterrecreatie een beleving voor alle Nederlanders te laten zijn;
- waterrecreatie van betekenis te laten zijn voor de ruimtelijke, sociale en economische ontwikkeling van Nederland;
- waterrecreatie veilig en duurzaam te maken.

De Toekomstvisie Waterrecreatie 2025 is uitgewerkt aan de hand van acht ambities. Er is nog veel werk te verzetten om ze te verwezenlijken. De sector committeert zich aan de realisatie van de ambities en zoekt daartoe de samenwerking met anderen. Een mooier waterland door samenwerking!

De Toekomstvisie waterrecreatie 2025 is uitgewerkt aan de hand van acht ambities

1

Waterrecreatie is er voor iedereen

2

Waterrecreatie is laagdrempelig, gevarieerd en betaalbaar

3

Waterrecreatie is er in en om de stad

4

Waterrecreatiegebieden zijn bereikbaar en staan in goede verbinding met elkaar

5

Waterrecreatie als opstap naar watersporten op Olympisch niveau

6

Nieuw water beschikbaar voor waterrecreatie

7

Waterrecreatie is grenzeloos

8

Waterrecreatie is veilig en duurzaam

1. Waterrecreatie is er voor iedereen

Jong en oud, avonturier en stadsmens, iedereen kan deelnemen aan waterrecreatie. Sportief bezig zijn, rust zoeken, genieten van de natuur, gezellig op of aan het water, in de stad en aan de kust. Bij waterrecreatie gaat het om meer dan zeil- en motorboten; denk aan duiken, kanoën, wakeboarden, vissen of surfen. De drempels om mee te doen zijn laag, want waterrecreatie is eenvoudig en dichtbij. Kennismaken is gemakkelijk en bovendien niet duur. Voor jongeren is de kennismaking met waterrecreatie en het leren omgaan met water net zo vanzelfsprekend als schoolzwemmen of schoolschaatsen.

In 2025 kan iedereen kennismaken van én deelnemen aan waterrecreatie.

De waterrecreatiesector zet zich in om water een beleving voor iedereen te laten zijn. Dat doen wij door:

- te bevorderen dat waterrecreatie en kennis van water en watersystemen onderdeel worden van het onderwijsprogramma van basisscholen, het voortgezet onderwijs en het beroepsonderwijs;
- kennismakingsprogramma's met alle takken van waterrecreatie te ontwikkelen;
- te zorgen voor een goed aanbod van informatief, educatief en kennismateriaal;
- de samenwerking met sport-, welzijns- en gezondheidsprogramma's te versterken;
- samen te werken met stads- en gebiedsontwikkelaars, om de gebruikswaarde van water ten volle aan te wenden.

Waterrecreatie is er voor iedereen

Om deze ambities te realiseren zullen we de dialoog en de samenwerking opzoeken met overheden, bedrijven en maatschappelijke organisaties. Er is al een flinke aanzet gegeven, bijvoorbeeld met de 'Deltaspetters' en 'Spetterende opleidingen'. Deze twee initiatieven zijn bedoeld om jongeren te laten kennismaken met watersporten en zicht te geven op de beroepsmogelijkheden in de maritieme wereld.

Op weg naar 2025 willen wij deze vormen van samenwerking intensiveren, bijvoorbeeld met: onderwijsorganisaties, watersportindustrie, Vereniging Sport en Gemeenten, VVV Nederland, NISB, ministerie van Infrastructuur en Milieu, ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, woningbouwcorporaties, mediaorganisaties, educatieve uitgeverij en Scouting Nederland.

Wil jij watersporten?

10/3/2009,

Ben je enthousiast voor de watersport en wil jij een keertje zeilen of kanoën? Roeien of waterskiën? Surfen of wakeboarden? Kortom wil je een keertje watersporten? Dat kan! Op de vernieuwde ikwilwatersporten.nl website vind je alle opstapdagen!
lees verder >>>

Zie: www.deltaspetters.nl , www.spetterendeopleidingen.nl , www.ikwilwatersporten.nl

2. Waterrecreatie is laagdrempelig, gevarieerd en betaalbaar

Bezit van een boot en diepe nautische kennis zijn niet noodzakelijk om aan waterrecreatie deel te nemen. De waterrecreatiesector biedt eenvoudige mogelijkheden om op het water actief te zijn. Er is een breed aanbod voor de rustzoeker en de *thrill seeker*, voor de wedstrijdssporter en de gelegenheidswaterrat, voor de traditionele watersporter en de nieuwe 'zappende' watergeneratie. Het aanbod van producten, diensten en faciliteiten is door de waterrecreatiesector en waterbeheerders zo georganiseerd en op elkaar afgestemd dat waterrecreatie betaalbaar is en blijft.

In 2025 zijn er voor iedereen haalbare recreatiemogelijkheden en voorzieningen aan, op en in het water.

De waterrecreatiesector zet in op een breed en betaalbaar aanbod van activiteiten en faciliteiten. Dit doen wij door:

- innovatie bij het bedrijfsleven te stimuleren en allianties met andere sectoren aan te moedigen om zo tot nieuwe concepten, producten en diensten te komen – een vernieuwend aanbod dat inspeelt op de behoeften van nieuwe doelgroepen;
- gezamenlijke kennisdeling binnen de waterrecreatiesector te organiseren;
- lokale of regionale pilotprojecten met waterrecreatiebedrijven, waterbeheerders en landeigenaren op gang te helpen;
- onderwijs, onderzoek en bedrijfsleven uit te dagen tot het ontwikkelen van nieuwe vaartuigen en producten en diensten voor de waterrecreanten;
- gemeenten aan te sporen om samen met het bedrijfsleven na te denken over het creëren van aantrekkelijke waterrecreatiemogelijkheden voor het publiek;
- nieuwe financieringsconcepten voor aankoop en medegebruik van pleziervaartuigen te laten ontwikkelen.

Waterrecreatie is laagdrempelig, gevarieerd en betaalbaar

Om deze ambities te realiseren, zullen we gaan samenwerken met diverse overheden en organisaties. Bijvoorbeeld: bedrijven, gemeenten, promotieorganisaties, ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie, Kamers van Koophandel, mediaorganisaties, gemeenten, banken, hoger onderwijs en onderzoeksinstituten.

Foto: Flickr

De instant-watersporter

Bas ziet op zijn smartphone dat het overmorgen mooi weer wordt: weinig wind en 25C.

Online ziet hij dat er op de Vinkeveense Plassen nog een stuk plas beschikbaar is voor Extreme sport. Hij boekt via de smartphone met zijn watersportpas dit stuk plas en nodigt via Twitter zijn vrienden uit om ook te komen.

Nadat Bas weet dat er 12 vrienden (en vrienden van vrienden) komen reserveert hij online alle benodigdheden en krijgt hij in zijn mailbox de regels waaraan ze zich moeten houden.

Op de dag zelf ziet hij via de wolkenrader dat het tot 15:30u onbewolkt is. Voor 16:00u reserveert hij vast een tafel op het terras bij een drijvend restaurant op de plassen.

(Bron: Toekomstverkenning waterrecreatie in 2025)

3. Waterrecreatie is er in en om de stad

Recreatie in en om de stad draagt bij aan een gezonde en leefbare woonomgeving, de regionale economie, het milieu en de verbinding van stad, land en water.

In 2025 hebben stedelijke ontwikkelingsplannen altijd een waterparagraaf. Eigenlijk wordt het weer zoals in 1700, toen steden zonder waterverbindingen ondenkbaar waren. Echter, ditmaal niet alleen vanuit economisch oogpunt. De kwaliteit van de leefomgeving en het beheer van water in stedelijke gebieden zijn belangrijke motieven geworden. Grachten en singels, de waterwegen in en om de stad, hebben weer een meervoudige functie voor bijvoorbeeld industrie, transport en vrije tijd.

In 2025 is in de stadsranden sprake van recreatief medegebruik van gebieden die deel uitmaken van de ecologische hoofdstructuur en/of gebieden die in particulier beheer zijn. Waterrecreatiebeleving en natuurbeleving gaan in deze gebieden hand in hand.

In 2025 maakt water de stad en de regio meer waard.

De waterrecreatiesector maakt zich sterk voor gevarieerde recreatie in en om steden. Dit willen we bereiken door onder meer:

- te bepleiten dat beleidsmakers die betrokken zijn bij de wateropgaven, de recreatieve toegankelijkheid als speerpunt opnemen in de gebiedsontwikkeling;
- vanuit het perspectief van de waterrecreant met partijen mee te denken en mee te doen bij het opstellen van structuurvisies en ruimtelijke inrichtingsplannen;
- provincies, gemeenten, waterschappen en natuurorganisaties te adviseren over de wijze waarop het water beter is te benutten als recreatiewater;
- een kennis- en ontwikkelingspartner te zijn voor steden die plannen maken voor waterfrontontwikkeling en het revitaliseren van de stad;
- samen met natuurorganisaties en terreinbeheerders de mogelijkheden voor medegebruik van natuurterreinen uit te werken en te beproeven.

Waterrecreatie is er in en om de stad

Vanuit de gemeenschappelijke ontwikkelingsopgaven gaan we de verbinding aan met bijvoorbeeld projectontwikkelaars, bouwondernemingen, stedenbouwkundigen, landschapsarchitecten, ambtenaren van het grote-stedenbeleid, het ministerie van Economische zaken, Landbouw en Innovatie, het ministerie van Infrastructuur en Milieu, het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, provincies, gemeenten en waterschappen, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten en de Provinciale Landschappen.

4. Waterrecreatiegebieden zijn bereikbaar en staan in goede verbinding met elkaar

Nederland waterrecreatieland is zichtbaar door de ontsluiting van watergebieden en door de infrastructurele voorzieningen die diverse vormen van waterrecreatie mogelijk maken. Het water in Nederland is bereikbaar, bevaarbaar en de watergebieden staan in goede verbinding met elkaar.

In 2025 zijn watereigenaren, waterbeheerders, waterexploitanten en watergebruikers erin geslaagd het water in Nederland toegankelijk te maken. Een actief beleid en gezamenlijke ontwikkelingsspanningen hebben de fysieke en juridische toegankelijkheid, en de gebruikswaarde op een hoog niveau gebracht. Het beleid 'toegankelijk, tenzij' heeft nieuwe en gevarieerde land-waterverbindingen doen ontstaan. De ontsluiting van uiterwaarden, rivieren, plassen, kuststroken en zelfs grachten heeft nieuwe impulsen gegeven aan natuur- en waterrecreatie.

In 2025 zijn meer natte gebieden, meren, plassen en waterwegen voor recreanten toegankelijk.

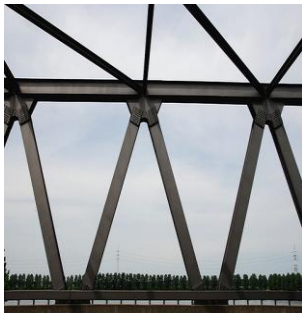
De waterrecreatiesector zet in op:

- het behoud van beheer en onderhoud op bestaande recreatieve vaarwegen;
- het behoud en de verdere ontwikkeling van het basistoernet door het afronden van de BRTN (Beleidsvisie Recreatietoernet Nederland), óók na 2013;
- het systematisch verzamelen, combineren en beschikbaar stellen van kennis over de waterrecreatie en het medegebruik van water en waterwegen; kennis die beschikbaar is voor alle partijen die betrokken zijn bij het beleid, het beheer en de uitvoering van de vaarwegen, waterbeheer, natuurbeheer en waterrecreatie;
- het bevorderen en benutten van de koppelkansen met watergerelateerde programma's en projecten, om waterrijke gebieden open te stellen voor waterrecreatie, de gebieden beter te ontsluiten vanaf de wal en ze beter bereikbaar te maken vanuit het landelijk gebied en de steden;
- het gezamenlijk met de natuurorganisaties, landeigenaren en waterbeheerders opstellen van lokale natuurbeheerplannen, waarin evenwicht is tussen natuur en vrijheidsbeleving.

Waterrecreatiegebieden zijn bereikbaar en staan in goede verbinding met elkaar

Het werken aan het toekomstige netwerk van watergebieden en vaarwegen doen we door doordachte samenwerking met diverse overheden en organisaties, zoals: het ministerie van Infrastructuur en Milieu, Rijkswaterstaat, ProRail, Interprovinciaal Overleg, Unie van waterschappen, Vereniging van Nederlandse Gemeenten en natuurorganisaties en recreatieschappen.

Foto's: Flickr

5. Waterrecreatie als opstap naar watersporten op Olympisch niveau

Waterrecreatie biedt volop mogelijkheden voor de invulling van sportieve ambities. Voor jong en oud, voor ieder op zijn eigen manier en op zijn eigen niveau. Voor de één gaat het om het gezellige wedstrijdje op clubniveau, voor een ander om de sportieve inspanning om gezond en fit te blijven en voor een enkeling om de realisatie van een Olympische droom.

De Nederlandse sportwereld wil toegroeien naar het Olympisch niveau. In acht takken van sport liggen daar voor ons land de echte kansen. Vier van die sporten spelen zich af op en in het water: zeilen, roeien, zwemmen en schaatsen.

In 2025 is er een breder scala aan sportieve uitdagingen op het water.

De waterrecreatiesector zet in op:

- de stimulering van de sportieve uitdagingen door waterrecreatie; waterrecreatie biedt daarvoor een scala aan mogelijkheden: zeilen, surfen, roeien, kanoën, waterskiën etcetera;
- de verbetering van de mogelijkheden voor gezondheid, bewegen en (ont)spanning, voor de eigen lichamelijke conditie of voor de competitie;
- plezier aan vrijwilligersactiviteiten voor hun sportvereniging; de sociale contacten bieden kansen voor ontplooiing en dragen bij aan de leefbaarheid en saamhorigheid in de maatschappij;
- de organisatie van grote (sport)evenementen en -wedstrijden; zij bieden voor grote groepen toeschouwers op de kant een spannend en spectaculair schouwspel;
- de verbetering van de faciliteiten (water, materiaal en mens) voor het aanstormend talent en de absolute topper.

Waterrecreatie als opstap naar watersporten op Olympisch niveau

Om deze ambitie te realiseren zoeken we contact met de overheden (rijk, provincies en gemeenten), landelijke en regionale sportorganisaties, onderwijsinstellingen, promotie- en evenementenorganisatoren en onderzoeks- en ontwikkelcentra.

Proeftuin Watersport Brabant

In Zuidoost-Noord-Brabant loopt de proeftuin watersport met financiële steun van NOC*NSF en het Ministerie van VWS. Lokale sportverenigingen, onderwijsinstellingen en de gemeenten bieden jonge kinderen de mogelijkheid om te zeilen, te surfen, te kanoën of te roeien.

Nationaal Kielboot Trainings Centrum Sneek

Met financiële steun van de gemeente en de provincie Fryslan is in Sneek het Nationaal Kielboottrainingscentrum gerealiseerd met up-to-date trainingsfaciliteiten voor zeilers, met of zonder handicap.

Foto's: v.l.n.r. Richard Langdon/Ocean Images , <http://en.beijing2008.cn>, Watersportverbond

6. Nieuw water beschikbaar voor waterrecreatie

Nieuwe watergebieden zijn in ontwikkeling genomen, waardoor nieuwe mogelijkheden voor waterrecreatie ontstaan. Nationale initiatieven, zoals het Deltaprogramma en Ruimte voor de Rivier, bieden kansen voor innovatieve ideeën. Zo verzekeren toekomstige waterkeringen niet alleen onze veiligheid, maar bieden zij de waterrecreant ook nieuwe faciliteiten. De Noordzeekust wordt aantrekkelijk voor de waterrecreatie door de vestiging van jachthavens en de ontwikkeling van het achterland. In verschillende provincies zijn nieuwe mogelijkheden voor watertoerisme ontstaan. In die gebieden zijn slimme combinaties gemaakt tussen waterrecreatie, klimaatprogramma's, waterbeheerprojecten, ruimtelijke inrichtingsopgaven en natuurontwikkelingsplannen.

In 2025 zijn er door slimme combinaties van inrichtingsopgaven nieuwe gebieden voor de waterrecreatie in gebruik genomen. Waterrecreatie verspreidt zich over Nederland.

De waterrecreatiesector wil nieuwe waterrecreatiegebieden creëren. Dat doen we door aan te sturen op:

- vergroten van de aandacht van en interesse bij beleidsmakers voor de kansen van nieuwe waterrecreatiegebieden;
- actieve partnerships met anderen van waaruit we meewerken aan water en ruimte; dit zijn partnerships gebaseerd op onze meerwaarde: kennis en ervaring, innovatiekracht, vertegenwoordiging en draagvlak;
- intensivering van de ontwikkeling van de Noordzeekust als waterrecreatiegebied;
- met een gebied of waternetwerk als drager tezamen met natuurorganisaties bouwen aan een nieuw vrijetijdsgebied waar natuur en waterrecreatie samengaan; dit initiatief is een icoonproject in 2025.

Nieuw water beschikbaar voor waterrecreatie

Om deze ambities te realiseren zullen we relaties aangaan met diverse organisaties en programma's. Bijvoorbeeld: rijk, provincies, waterschappen, kustgemeenten, VNG, natuur- en milieuorganisaties, landbouworganisaties, Recron, NBTC, Deltaprogramma, Ruimte voor de Rivier, Integrale ontwikkeling Delftlandse Kust (Provincie Zuid-Holland) en Vitaal Platteland (ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie en IPO).

Een echte beleving? Een zoute beleving!

'De Nederlandse kust is een belangrijk onderdeel van het toeristisch recreatief aanbod. Bestaande ruimtelijke programma's richten zich vooral op het verbeteren van doorstroming van het strandverkeer. In 2025 is het perspectief op het ontwikkelen van de kust verbreed. De kust is in ontwikkeling voor de waterrecreatie. De zoute watersport krijgt een enorme impuls door de aanleg van nieuwe jachthavens aan de kust. De Hollandse en Belgische kust vormen een aaneengesloten gebied met op elkaar afgestemde voorzieningen. Het eerste kunstmatige eiland voor de kust van Zandvoort brengt nieuwe mogelijkheden voor de natte dagrecreatie. Zo is kanoën op zee ongekend populair. Land- en waterrecreatie zijn langs de kust als vanzelfsprekend met elkaar verweven. De Engelse watersporters? Die hebben inmiddels de Nederlandse kust ontdekt.'

(Bron: Toekomstverkenning waterrecreatie in 2025)

Foto's: Flickr

Deltaprogramma & nieuwe kansen

Binnen het Deltaprogramma wordt voor de waterveiligheid zandsuppletie aan de kust toegepast. Naast bescherming ontstaat hiermee ruimte voor recreatie en natuur.

Met de uitvoering van het programma is tot 2050 1,2 a 1,6 miljard euro per jaar gemoeid.

(Bron: Samen werken met water, 2008)

7. Waterrecreatie is grenzeloos

Internationale grenzen vormen geen belemmering voor de waterrecreatie. Voor de watersportbeleving vallen landgrenzen weg: de watergebieden langs onze grenzen vormen een logisch geheel met de naastgelegen watergebieden en voorzieningen van Duitsland en België. Engelsen hebben de veilige oversteek naar de Nederlandse kust volop ontdekt. Ook andere Europese watersportliefhebbers brengen graag in ons waterland hun vrije tijd door. Nederland is ontstaan uit water en ontstaat nog steeds uit water – iets dat buitenlanders fascineert. Het aanbod van producten en diensten is hierop afgestemd: een nautische beleving, waar gewenst gepresenteerd in cultuurhistorisch perspectief.

In 2025 houdt de Hollandse waterbeleving niet op bij de grens.

De waterrecreatiesector zoekt de verbinding met aangrenzende water- en vaargebieden, door:

- actief deel te nemen aan de instandhouding van het Europees waternetwerk, en informatie te verstrekken over de vaar- en recreatiemogelijkheden in Europa;
- aan te dringen op de harmonisering van relevante internationale wet- en regelgeving om deelname van en toegang tot waterrecreatie zo eenvoudig mogelijk te houden;
- attractieve arrangementen voor buitenlands toeristen samen te stellen: Nederland leren kennen vanaf het water.

Waterrecreatie is grenzeloos

Om deze ambities te realiseren, zullen we de dialoog aangaan met diverse organisaties en programma's. Bijvoorbeeld: provincies, deelstaten, Interreg (Europese territoriale samenwerking), European Boating Association (EBA), de European Boating Industry (EBI) en de International Council of Marine Industry Associations (ICOMIA)

Cultuurarrangement

Populair bij buitenlandse toeristen is het cultuurarrangement.

Overdag varen en vissen in een eenvoudig te bedienen boot (naar keuze). Aan het eind van de middag kan worden aangelegd bij streekmuseum De Weerribben voor een bezoek met rondleiding.

De boot kan blijven liggen en na een rit door een prachtige omgeving van de historische stad Blokzijl per fiets, koets of taxi, volgt een viergangendiner in Kaatje bij de Sluis. De zelfgevangen vis is het hoofdgerecht. Een overnachting in de omgeving is ook mogelijk.

(Bron: Toekomstverkenning waterrecreatie in 2025)

Foto's: Flickr

8. Waterrecreatie is veilig en duurzaam

De waterrecreant is zich bewust van het medegebruik van water en waterwegen door anderen en weet welke regels van toepassing zijn. Veilige kruisingen van vaarwegen, verkeerswegen, spoorwegen en kunstwerken bevorderen een vlotte vaart voor zowel beroeps- als recreatieschippers. De waterrecreant heeft kennis van de omringende natuurwaarden. De waterrecreatiesector zet in op het versterken van deze waarden. Nederland is in 2025 Europese koploper op het gebied van emissieloos varen. De kwaliteit van het water is onbetwist, bevaarbaar water is van zwemkwaliteit.

In 2025 maken we ons geen zorgen om waterrecreatie.

De waterrecreatiesector investeert in verantwoorde waterrecreatie door:

- te blijven inzetten op vermindering van onveilige nautische knelpunten en situaties en het bevorderen van kennis en goed gedrag (o.a. door een robuuste inrichting en door zones voor verschillende vormen van waterrecreatie);
- het voorlichtingsproject 'Varen doe je samen' voort te zetten en het programma te verbreden naar andere doelgroepen;
- te innoveren op het gebied van emissieloos produceren, emissieloos varen en de milieuvriendelijke verwerking van afval;
- te stimuleren dat jachthavens, jachtwerven en waterrecreatiebedrijven voldoen aan eisen van duurzaamheid;
- het bevorderen van het bewustzijn en de beleving van het cultureel erfgoed op en rond het water (historische schepen, historische vaarroutes, nautische monumenten, kanalen, binnenhavens etcetera);
- het bevorderen van het natuur- en milieubewustzijn van de waterrecreant door het ontwikkelen en aanbieden van informatie, voorlichting en cursussen;
- ervoor te zorgen dat de kwaliteit van het recreatiewater bij waterbeheerders steeds hoog op de agenda staat.

Waterrecreatie is veilig en duurzaam

Om deze ambities te realiseren zullen we de dialoog aangaan met diverse overheden en organisaties. Bijvoorbeeld: Vamex (vaarexamens), CWO (vaaropleidingen), het ministerie van Infrastructuur en Milieu, Schuttevaer (binnenvaart), waterbeheerders, watersportbedrijfsleven en -industrie, onderzoeksinstituten, Blauwe Vlag-organisatie, natuur- en milieuorganisaties, Stichting De Noordzee, reddingsmaatschappijen, media, jachthavenbeheerders, handhavers, gebiedsontwikkelaars, MVO Nederland (organisatie voor maatschappelijk verantwoord ondernemen).

Foto: Hylke Steensma

Varen doe je samen

De gezamenlijke voorlichtingscampagne 'Varen doe je samen!' van Rijkswaterstaat, provincies en de watersportbranche in het vaarseizoen 2010 is bij driekwart van de beroepsschippers en bij 45 procent van de recreatievaarders bekend.

Bijna 40 procent van de vaarweggebruikers die hebben deelgenomen aan de enquête hebben hun gedrag aangepast naar aanleiding van de campagne.

Met de andere vaarwegbeheerders en belangenorganisaties zijn de knooppuntenboekjes (veilig oversteken gevaarlijke knooppunten) geproduceerd en verspreid onder de vaarweggebruikers. Ruim 85 procent van de vaarweggebruikers vindt dat deze manier van informeren de veiligheid op het water verhoogt.

(Bron: Gebruikerstevredenheidsonderzoeken RWS, 2009 en Enquête Varen doe je samen!, 2011)

Organisatie van de waterrecreatiesector

Het belang van een sterke sector

Door de stijgende welvaart, vrije tijd, mobiliteit en individualisering is de vrijetijdsbesteding toegenomen. In diezelfde ontwikkeling heeft ook de watergebonden recreatie aan betekenis gewonnen. Met die groei neemt niet alleen de belangstelling voor het water toe. Waterrecreatie raakt ook steeds meer verweven met andere maatschappelijke en economische functies die aanspraak maken op water. Daardoor is de toekomst van waterrecreatie medeafhankelijk van de toekomst van de ruimtelijke inrichting van Nederland en van keuzes op het gebied van natuur, milieu en economie. Meepraten, meedoen en meebeslissen vereist een visie van de sector op de ontwikkeling van de waterrecreatie.

Een eigen toekomstvisie op waterrecreatie én een sterk georganiseerde sector zijn noodzakelijk omdat:

- beleid, beheer en toezicht in relatie tot water en waterrecreatie in ons land bijzonder ingewikkeld zijn georganiseerd. Dit resulteert in een wirwar van relaties tussen overheden, bedrijven en maatschappelijke organisaties. De aandacht voor waterrecreatie is in deze situatie meer toeval dan speerpunt;
- de rijksoverheid zich terugtrekt en zich toelegt op haar kerntaken; daarmee legt ze meer verantwoordelijkheden neer bij lokale overheden, sectororganisaties, bedrijven en recreanten;
- de huidige versnippering van de waterrecreatiesector een drempel is om tot effectieve samenwerking met overheden en waterbeheerders te komen. De realisatie van de toekomstvisie vraagt om krachtige samenwerking waarbij de sector zijn kennis, kunde en capaciteiten als ontwikkelingspartner aan anderen aanbiedt. De sector is immers meer dan een medegebruiker van het water.

Waterrecreatie door intensivering van bestaande samenwerking

De sector werkt op verschillende niveaus samen met anderen. Een belangrijke plaats neemt de Stichting Recreatietoervaart Nederland (SRN) in. Dit is een uniek samenwerkingsverband van ANWB, Watersportverbond, HISWA Vereniging, Unie van Waterschappen, VNG, rijk en provincies. Bijzonder is dat de SRN nooit aan één overheidsinstantie is gekoppeld, maar door een veelheid aan publieke organisaties wordt omarmd. Daarmee is het een overlegplatform voor publiekprivate samenwerking op het gebied van waterrecreatie.

De SRN is in 1995 opgericht als uitvoeringsorganisatie van de BRTN (Beleidsvisie Recreatietoervaart Nederland). Dit is een organisatie die projecten coördineert, gericht op de ontwikkeling van het basistoervaartnet. Gaandeweg heeft SRN zich ontwikkeld tot overlegplatform. Partners stemmen daarin aan toervaart gerelateerde onderwerpen, zoals veiligheid, kwaliteit en duurzaamheid, met elkaar af.

Waterrecreanten, watersportindustrie en overheden onderkennen de betekenis van waterrecreatie en hebben belang bij de ontwikkeling daarvan. Wat dit betreft hebben partijen geen tegengestelde belangen. Juist vanwege het feit dat waterrecreatie steeds meer verbonden is met opgaven uit andere sectoren, is gezamenlijk overleg en afstemming noodzakelijk. Met het gezamenlijk werken aan de toekomstvisie op waterrecreatie in 2025 is de waarde van SRN als platformorganisatie voor de betrokken partijen 'geactualiseerd'. Gezamenlijk willen zij het concept (de rol en functie) van SRN verbreden en voortzetten in het platform voor publiekprivate samenwerking (Nederland waterrecreatieland).

Een sterke sector als partner voor de overheid

Als sector willen wij niet alleen helder, eensluidend en consistent zijn inzake onze belangen, maar willen we ook de synergie met andere sectoren, overheden en maatschappelijke organisaties bevorderen. We hebben immers een gezamenlijke doel: het bouwen aan een mooi en gevarieerd waterrecreatieland. De basis van het werken aan doelstellingen en ambities is het overleg met elkaar. Overleg over de ontwikkeling van Nederland als waterrecreatieland en over de uitdagingen en opgaven die daaruit voortkomen. Daarbij moeten we vrijelijk informatie, kennis en competenties met elkaar kunnen uitwisselen. Dat is belangrijk om tot een gecoördineerde uitvoering van beleid en programma's te komen. Ten slotte vraagt de toekomst van waterrecreatie om een goede en inzichtelijke financieringsstructuur. Een structuur waarin de overheid, de waterrecreatiesector en de waterrecreanten een rol hebben. Bovendien een structuur die nadrukkelijk haar beleid koppelt aan:

- De sectorvisie van Gastvrij Nederland, de Nationale Raad voor Toerisme, Recreatie, Horeca en Vrije Tijd
- Het Maritieme cluster, samenwerkend binnen de Stichting Nederland Maritiem Land (NML)
- Het Sportbeleid van NOC*NSF
- Dutch Delta Design 2012
- Het kabinetsbeleid benoemd in het Topgebied Water

De waterrecreatiesector wil de samenwerking met de overheid en anderen versterken door:

- de samenwerking tussen publieke en private partijen op het gebied van waterrecreatie te intensiveren;
- de samenwerking binnen de sector te intensiveren;
- een bijdrage te leveren aan de financieringsopgaven voor de ontwikkeling van waterrecreatie in Nederland.

De Toekomstvisie Waterrecreatie 2025 bevat drie nieuwe structuren die de sector versterken

Met Nederland Waterrecreatieland zet de sector zwaar in op samenwerking met de overheid

Nederland Waterrecreatieland, hét partnership van overheden, sector en vaarwegbeheerders

De organisaties uit de waterrecreatiesector zetten voor de ontwikkeling van waterrecreatie in de keten nadrukkelijk in op nieuwe vormen van samenwerking met de overheid. Zij willen de rol en betekenis van SRN als overlegplatform verbreden en verdiepen door met de overheden vorm en inhoud te geven aan het publiekprivate samenwerkingsplatform 'Nederland Waterrecreatieland'.

Sectororganisaties	Overheden
ANWB	Interprovinciaal Overleg (IPO)
Watersportverbond	Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG)
Sportvisserij Nederland	Unie van Waterschappen (UvW)
Nederlands Platform voor Waterrecreatie	Rijksoverheid (Ministeries van EL&I en I&M)
HISWA Vereniging	

Tabel: initiatiefnemers 'Nederland Waterrecreatieland'

Voortbouwend op SRN – en met zijn unieke samenstelling, kennis en ervaring – kan dit nieuwe platform aanbevelingen doen met autoriteitswaarde en partijen binden die een rol spelen bij de ontwikkeling van Nederland als waterrecreatieland.

Het platform heeft drie kernfuncties:

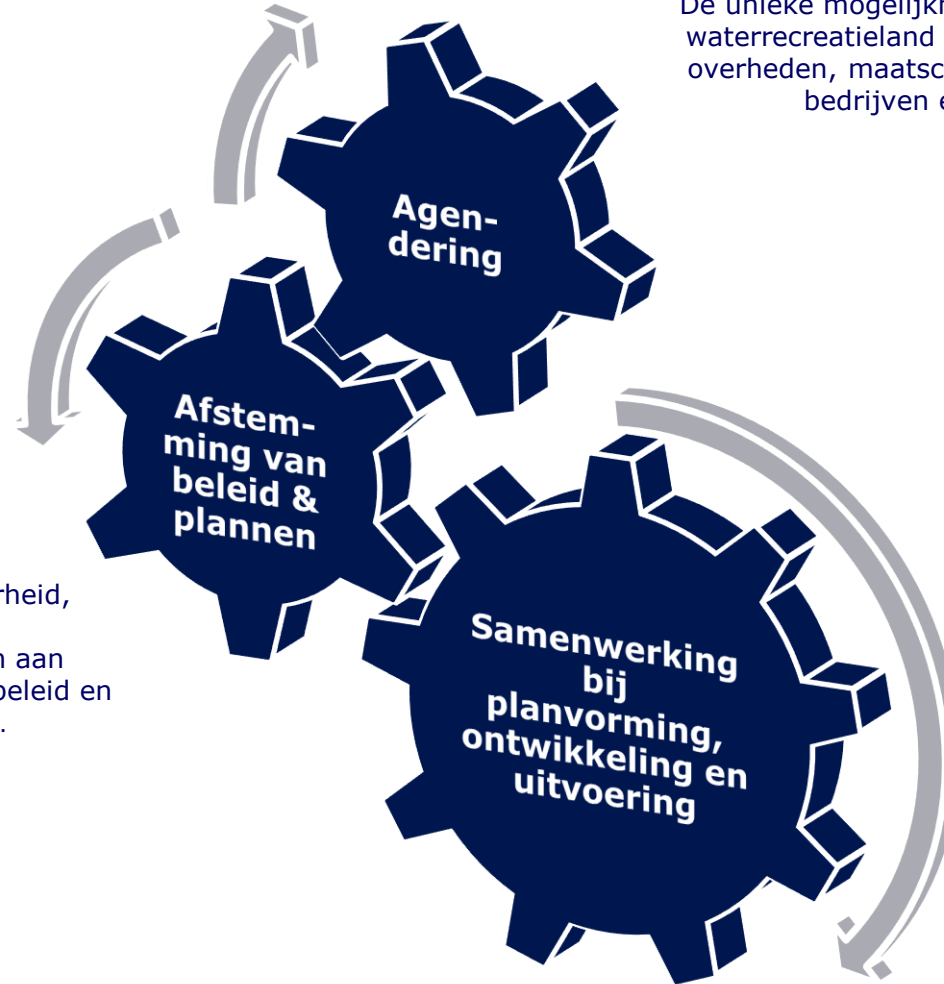
- agendering;
- afstemming van beleid en plannen;
- samenwerking in ontwikkeling, uitvoering en beheer.

Vanuit deze kernfuncties levert het een bijdrage aan de realisatie van de ambities zoals die in de Toekomstvisie waterrecreatie 2025 zijn geformuleerd.

Samenwerking binnen Nederland Waterrecreatieland is gebaseerd op agendering, afstemming en samenwerking

De unieke mogelijkheden van Nederland als waterrecreatieland op de agenda zetten bij overheden, maatschappelijke organisaties, bedrijven en recreanten...

...afstemmen tussen overheid, waterbeheerders en waterrecreatiesector van aan waterrecreatie gerelateerd beleid en uitvoeringsplannen...

...stimuleren van publiekprivate programma's en projecten gericht op de ontwikkeling waterrecreatie.

De sector wenst de mogelijkheden te verkennen van het overnemen van (delen) van taken van de overheid

Op het gebied van bijvoorbeeld recreatie, natuurbeheer, milieu en duurzaamheid zullen rijk, provincies, gemeenten en waterschappen ongetwijfeld beleid en taken moeten heroverwegen en pijnlijke, maar onvermijdelijke keuzes moeten maken. Juist hier wil de sector een partner voor overheden zijn, door gezamenlijk nieuwe mogelijkheden te creëren voor het ontwikkelen en uitvoeren van beleid. De waterrecreatiesector wil met de overheid de mogelijkheden verkennen van het overnemen van (delen) van taken, verantwoordelijkheden en bijbehorende bekostiging op het gebied van:

- voorlichting aan en bewustwording van doelgroepen;
- verzamelen, bewerken en beschikbaar stellen van informatie en kennis over de waterrecreatie;
- handhaven van de regelgeving (m.u.v. verkeersregels) binnen de sector;
- initiëren en begeleiden van aan waterrecreatie gerelateerde projecten gericht op het ontwikkelen van een goede leefomgeving.

De waterrecreatiesector ziet kansen om taken en verantwoordelijkheden op zich te nemen die tot dusverre geheel of gedeeltelijk berusten bij overheden of andere organisaties. Deze taken liggen op het terrein van voorlichting, beheer, inspectie, veiligheid en duurzaamheid.

De sector treedt in overleg met de overheid om te onderzoeken in hoeverre en op welke wijze zij taken en bevoegdheden die met de waterrecreatie zijn verbonden, kunnen overdragen. De mogelijke overdracht van taken wordt zondig gefaciliteerd door toegesneden afspraken en regelingen.

De sector bundelt haar krachten in een samenwerkingsverband van sectororganisaties

Het samenwerkingsverband van sectororganisaties is de basis voor een krachtige positionering

Als waterrecreatiesector nemen wij het voortouw bij het opzetten van een samenwerkingsverband. Recreatie en vooral waterrecreatie is landelijk niet sterk genoeg georganiseerd. Door afstemming en bundeling van de bestaande informatie, kennis en initiatieven willen wij onderzoek, kennisuitwisseling en coördinatie van ontwikkelingsactiviteiten binnen de sector bevorderen.

Het samenwerkingsverband ontstaat niet uit het luchtledige. De organisaties investeren immers al in samenwerking en kennisuitwisseling. Het samenwerkingsverband kan een kwaliteitsimpuls brengen, doordat:

- de samenhang van onze sector versterkt wordt en beter is geborgd door te werken vanuit gemeenschappelijke ambities van de Toekomstvisie Waterrecreatie 2025;
- we gezamenlijk werken aan het vertalen van de toekomstvisie in een concreet en haalbaar uitvoeringsprogramma voor de komende jaren;
- we centraal regie voeren op de uitvoering van initiatieven die voortvloeien uit de Toekomstvisie Waterrecreatie 2025;
- we een herkenbaar aanspreekpunt hebben voor partijen die meer willen weten over de ontwikkeling en betekenis van waterrecreatie;
- we bestaande capaciteiten voor het verzamelen, bewerken en verspreiden van informatie en kennis op elkaar afstemmen;
- eenduidigheid en consistentie in de wijze van werken de betrouwbaarheid van informatie en daarmee de positionering van de waterrecreatiesector bevordert.

De samenwerking binnen de sector dient primair bepaald te worden door processen en netwerken en in mindere mate door structuren, zoals een vast bureau met vele medewerkers.

Financiering van waterrecreatie

De financiering van waterrecreatie

De financiering van waterrecreatie is ingewikkeld georganiseerd. Veel partijen investeren in de waterrecreatieve infrastructuur; partijen zoals de rijksoverheid, provincies, gemeenten, waterschappen, ondernemers, terreinbeheerders en particuliere grond- en watereigenaren. De waterrecreanten dragen zelf ook bij door te betalen voor voorzieningen en diensten van waterbeheerders (bijvoorbeeld via gebieds- en gebruiksheffingen) en de consumptieve bestedingen.

Nederland verkeert in turbulente tijden. Zowel de economische situatie als het zoeken naar een evenwichtige taakverdeling tussen publiek en privaat resulteren in mogelijke bezuinigingen. Naast mogelijke bezuinigingen bieden de heroverwegingen echter ook kansen voor nieuwe combinaties tussen de waterrecreatiesector en de overheden. Bijvoorbeeld voor beleidsvorming, uitvoering en overdracht van taken en de bijbehorende financiering.

Om de toekomst van de waterrecreatie veilig te stellen zijn nieuwe financieringsinstrumenten noodzakelijk, omdat:

- de rijksoverheid zich terugtrekt en zich toelegt op haar kerntaken (waterkwaliteit, waterkwantiteit en waterveiligheid) en de ontwikkeling van de recreatie neerlegt bij provincies, lokale overheden, waterbeheerders, sectororganisaties, maatschappelijke organisaties, bedrijven en recreanten;
- er de komende jaren op de overheidsuitgaven flink moet worden bezuinigd. Dit werpt zijn schaduw vooruit op wat gemeenten, provincies en waterschappen kunnen en willen doen aan waterrecreatie;
- de gedachte 'de gebruiker betaalt' bij de overheid en in de maatschappij steeds meer een leidend principe wordt bij financieringsvraagstukken;
- de sector met ambities werkt aan de ontwikkeling van 'Nederland Waterrecreatieland'.

Wat betekent het voortzetten van de huidige situatie?

De waterrecreant toont zich in recente ledenraadplegingen en opinieonderzoeken een tevreden gebruiker van Nederland Waterrecreatieland. Dat dit aanbod van waterrecreatiemogelijkheden bereikt is door forse inspanningen van overheden en de private sector is minder bekend. Men ziet niet in dat het behoud van het aanbod niet meer vanzelfsprekend is.

Inmiddels is het huidige budget voor een landelijk routenetwerk varen (als onderdeel van het Investeringsbudget Landelijk Gebied) meer dan 25% verminderd, moeten provincies keuzes maken voor gebiedsbeleid met een kleiner budget en gaan waterschappen als vaarwegbeheerder opereren. Dat maakt het behoud van het huidige recreatieve watergebruik niet meer vanzelfsprekend. Zonder nieuwe inspanning en impulsen zal op korte termijn een terugval ontstaan.

De gemeenten, provincies en waterschappen zijn belangrijke partners voor de waterrecreatie. Zij zijn immers de voornaamste beslissers over de functies van het water en verantwoordelijk voor grote delen van het waterbeleid en het waterbeheer. Gemeenten, provincies en waterschappen zijn echter steeds minder in staat om voor alle functies die aanspraak maken op het water als subsidiënt op te treden. Dat doet niets af aan hun betrokkenheid bij waterrecreatie, maar heeft te maken met de slinkende financiële bewegingsruimte. De bezuinigingen binnen de overheid zullen die bewegingsvrijheid in relatie tot waterrecreatie alleen nog maar verder inperken.

Heroverweging mobiliteit en water

In de brede herwaardering van het rijk worden opties genoemd gericht op het afstoten van vaarwegen en het beprijzen van beroeps- en pleziervaart.

Onder andere is gekeken naar een besparingsoperatie waarbij vaarwegen met minder dan 20.000 beroepsvaartpassages per jaar als rijksvaarweg worden afgestoten. Hiermee wordt bespaard op aanleg- en beheerkosten.

(Bron: Brede Heroverweging; Werkgroep Mobiliteit; 2010)

Vervolg: wat betekent het voortzetten van de huidige situatie?

Op het gebied van beleid, uitvoering en financiering gericht op waterrecreatie verandert de huidige situatie.

Het SRN project 'uitvoering BRTN' is gericht op het oplossen van de knelpunten op het basistoervaartnet. Dit twintigjarig samenwerkingsproject eindigt in 2013.

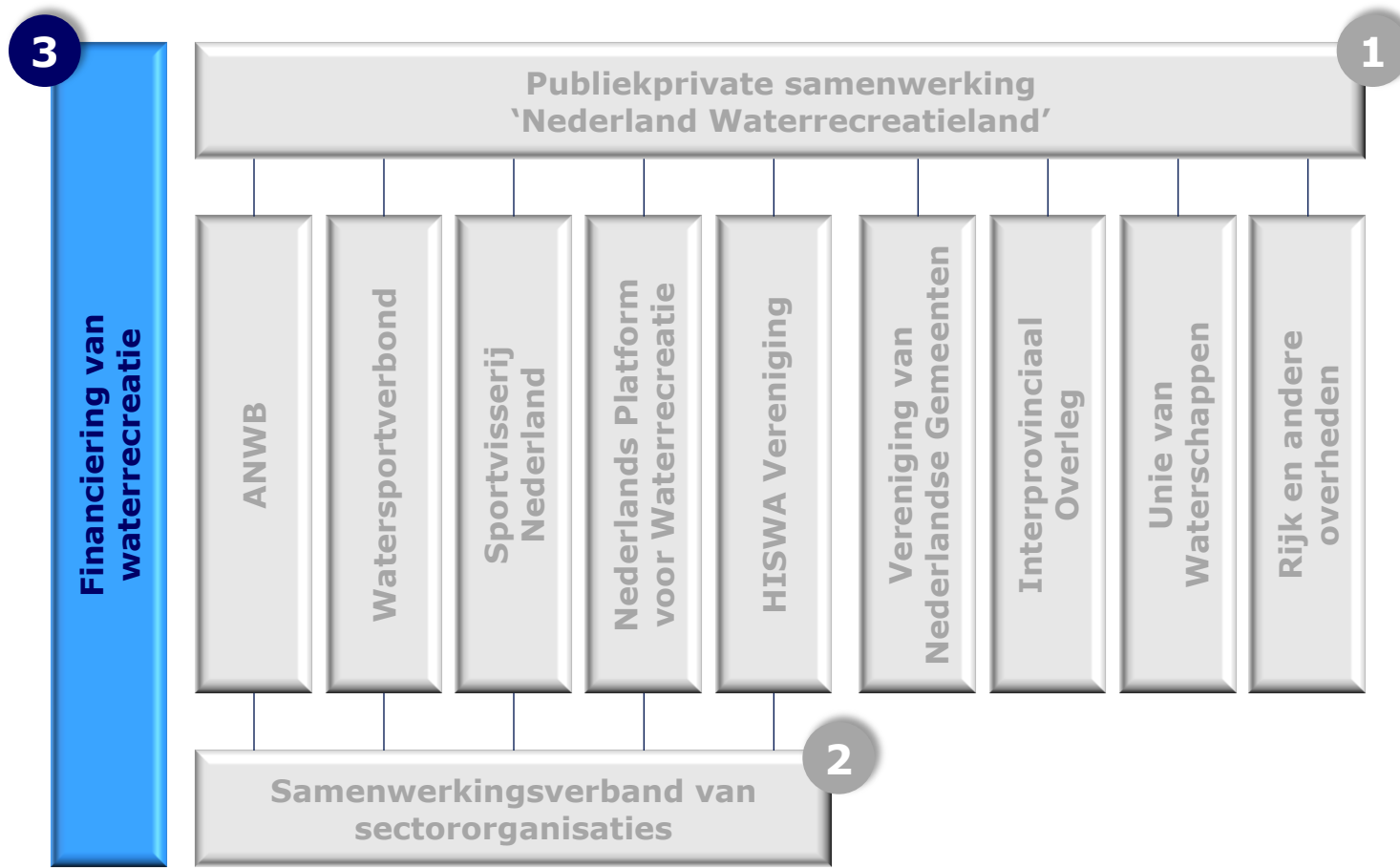
Het basistoervaartnet heeft thans een pkb-status (planologische kernbeslissing). Deze status voorkomt dat nieuwe knelpunten ontstaan op het basistoervaartnet. Het controversieel verklaarde ontwerp AMvB Ruimte omvat eveneens de pkb-kaart basistoervaartnet. De parlementaire besluitvorming over de voortzetting van het ruimtelijk kader voor het basistoervaartnet moet opnieuw gaan plaatsvinden.

Regie en budget (Investeringsbudget Landelijk Gebied) voor het landelijk routenetwerk varen berusten bij de provincies. ILG-bezuinigingen van circa 25% en herijking van beleidstaken maken het onzeker of provincies en gemeenten bereid zijn door te gaan met investeringen voor het toervaartnet. Aanzienlijke kapitaalvernietiging is zonder impuls van de private sector een realistisch scenario.

De nieuwe Waterwet regelt het beheer van oppervlaktewater en grondwater. Rijkswateren vallen onder het gezag van Rijkswaterstaat, de regionale wateren onder het gezag van de waterschappen. Waterrecreatie is een van de in de Waterwet genoemde gebruiksfuncties. In toenemende mate wordt het nautisch vaarwegbeheer van regionale wateren overgedragen naar de waterschappen. Waterschappen zullen deze gebruiksfunctie van water uitvoeren indien overheden en/of gebruikers een bijdrage leveren. Gezien de bezuinigingen en de decentralisatie van publieke taken is het niet vanzelfsprekend dat het nautisch vaarwegbeheer ongeschonden wordt voortgezet.

Innovatie van de financiering van waterrecreatie is gewenst voor de realisatie van de toekomstvisie

Een financiële bijdrage vanuit de sector als impuls voor de verwezenlijking van de waterrecreatie-ambities

Bestaande bijdragen van waterrecreanten

De waterrecreant is in principe een medegebruiker van vaarwegen. Hij draagt nu ook bij aan de voorzieningen voor waterrecreatie, zoals de bedieningsservice van bruggen en sluizen, aanlegplaatsen, elektriciteit, water, afval- en vuilwaterverwerking. De vaarwegbeheerder int gelden via gebieds- of gebruiksheffingen en de gemeente heft in veel gevallen (water)toeristenbelasting op ligplaatsen.

De waterrecreant vindt een eigen bijdrage begrijpelijk, zolang maar duidelijk is dat de bijdrage is bestemd voor diensten en producten voor waterrecreatie. Het is nodig om betalingen en heffingen voor lokale en regionale diensten en producten van de vaarwegbeheerder te stroomlijnen. Daardoor worden de lasten voor de waterrecreant zo laag mogelijk gehouden. Tarieven zijn beter beheersbaar, onrechtvaardige verschillen en dubbel betalen worden weggenomen. Recente plannen die kunnen leiden tot een toenemende lappendeken van afwijkende regelingen worden bijvoorbeeld voorbereid voor de Randmeren en voor het Loosdrechts plassengebied.

Een financiële bijdrage vanuit de sector

De sector voelt zich mede verantwoordelijk voor de financiering van waterrecreatie en wil daartoe, gericht op de realisatie van de ambities, de mogelijkheden voor een financiële bijdrage vanuit de sector verkennen. ANWB, Sportvisserij Nederland en HISWA Vereniging zijn bereid het voortouw te nemen in deze verkenning.

De financiële bijdrage vanuit de sector heeft tot doel activiteiten gericht op het verwezenlijken van de waterrecreatie-ambities te stimuleren en kansrijke combinaties met andere sectoren mogelijk te maken.

Het Watersportverbond heeft haar achterban geraadpleegd. Op basis van deze raadpleging kan het Watersportverbond, met de kennis van vandaag, niet instemmen met een financiële bijdrage vanuit de sector. Het Watersportverbond zal daarom niet actief participeren in de verkenning van een financiële bijdrage vanuit de sector. Het Nederlands Platform voor Waterrecreatie heeft aangegeven deze nadere verkenning met belangstelling tegemoet te zien.

Het verkennen van een financiële bijdrage vanuit de sector vraagt een zorgvuldige aanpak

Commissie Kamminga

In de loop der tijd is veel aandacht besteed aan verschillende varianten van een watersportbijdrage. De commissie Kamminga (ministerie van Financiën 1999) constateerde dat een vaarbelasting voor recreatievaartuigen niet wenselijk was. De commissie zag onder voorwaarden wel mogelijkheden voor de invoering van een watersportbijdrage.

Commissie Gabor

Vervolgens heeft de commissie Gabor (Taskforce Versterking Recreatietoervaart 28-11-2008) zich beraden over de mogelijkheid van een watersportbijdrage. De taskforce heeft vastgesteld dat het invoeren van een vaartuigenbelasting moet worden afgewezen en dat de bestuurlijke haalbaarheid van een bijdrage voor de recreatievaart reëel is, als wordt voldaan aan verschillende voorwaarden. Een van de voorwaarden is de gefaseerde afkoop van bestaande brug-, tol- en sluisgelden. De minister heeft destijds, op grond van bezwaren van de sector en overheden, besloten de door de Taskforce voorgestelde stappen niet uit te voeren. Vervolgens is afgesproken dat de sector zelf een voorstel voorbereidt.

Een financiële bijdrage vanuit de sector

De sector wenst de mogelijkheden van een financiële bijdrage vanuit de sector te verkennen. Erkend moet worden dat er ook nadelen en voorwaarden verbonden kunnen zijn aan een financiële bijdrage vanuit de sector:

- Overheden kunnen worden verleid tot verdere bezuinigingen op investeringen en beheers- en onderhoudstaken
- De perceptiekosten dienen in verhouding te blijven tot de opbrengst
- De hoogte van de bijdrage dient nu en in de toekomst redelijk en billijk te zijn
- De middelen afkomstig uit een financiële bijdrage vanuit de sector kunnen potentieel 'misbruikt' worden voor andere doelen dan het stimuleren van waterrecreatie

Een aantal uitgangspunten zijn richtinggevend voor de verkenning van een financiële bijdrage vanuit de sector

De verkenning van een financiële bijdrage vanuit de sector dient aan de volgende uitgangspunten te voldoen:

- Vrijtijdsbesteding is een grondwettelijk basisrecht. De meerwaarde van een financiële bijdrage vanuit de sector zal voor de waterrecreant aangetoond moeten worden.
- De bestedingen van middelen afkomstig uit een financiële bijdrage vanuit de sector komen ten goede aan de nieuwe doelen en ambities, die in de Toekomstvisie waterrecreatie 2025 zijn geformuleerd. Bestedingen gericht op het onderhoud van vaarwegen, bruggen en sluizen komen niet ten laste van deze middelen.
- De bestedingen van middelen afkomstig uit een financiële bijdrage vanuit de sector zijn transparant voor de sector, overheden en waterrecreanten.
- Een financiële bijdrage vanuit de sector is gebaseerd op een bijdrage van alle waterrecreanten. De betrokken overheden voorzien waar nodig deze regeling van een adequate juridische grondslag. De geldelijke bijdrage van waterrecreanten mag niet te hoog worden en moet voor de recreant een tientjeskwestie blijven (in verband met draagvlak, fraude en uitvoering).
- De systeemkosten voor het administreren en het beheren van een financiële bijdrage vanuit de sector dienen beperkt te blijven.
- Middelen voortvloeiend uit een financiële bijdrage vanuit de sector worden in principe beheerd door de georganiseerde waterrecreatiesector.
- Een financiële bijdrage uit de sector stimuleert en faciliteert cofinanciering door de publieke sector

Bijlagen

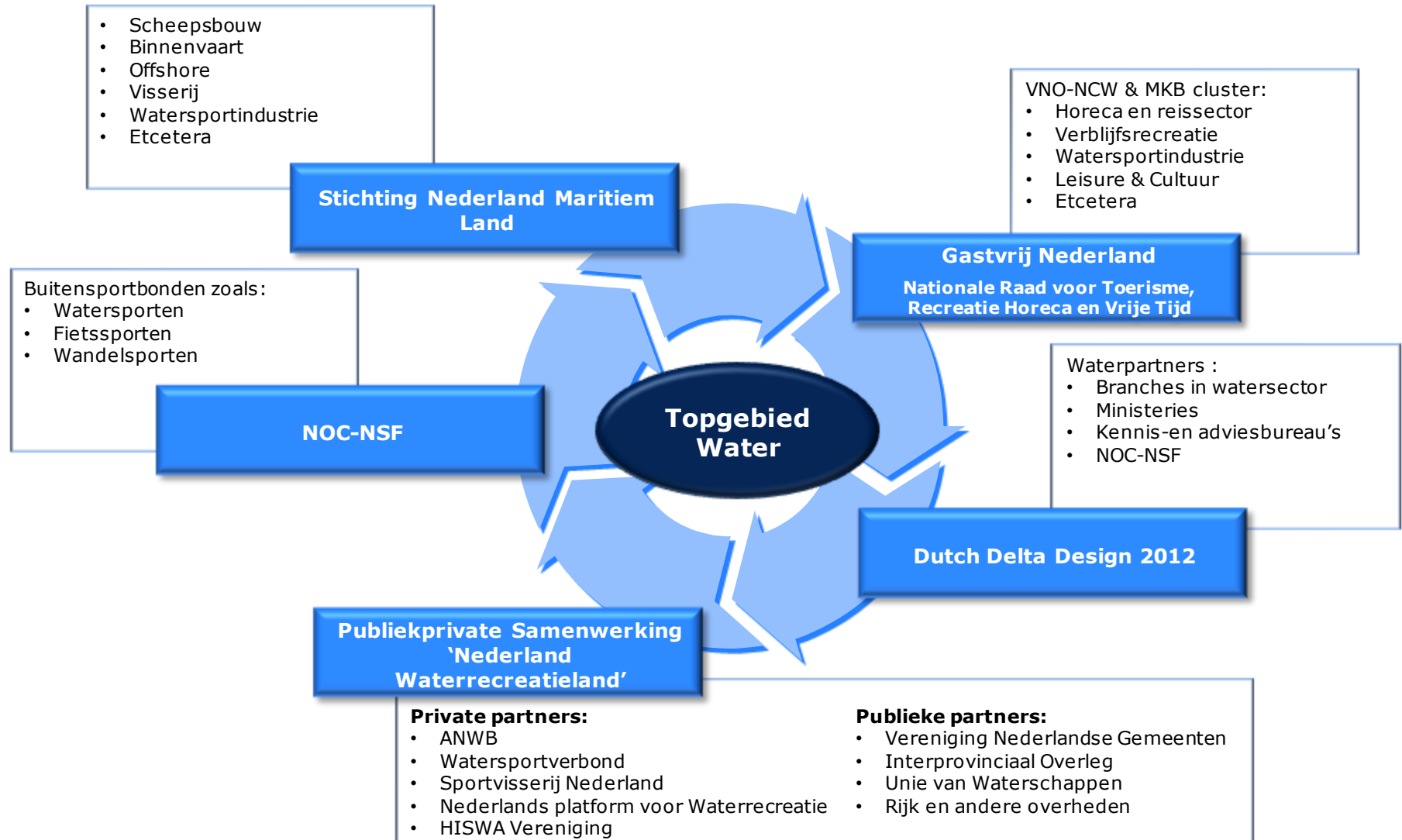

Bijlagen

Waterrecreatie en andere economische clusters	48
Kerncijfers waterrecreatie	49
Plan 2011 – 2013	51

Waterrecreatie is onlosmakelijk verbonden met andere economische clusters

Kerncijfers waterrecreatie in Nederland

Economische kerncijfers totale watersportindustrie 2009

Totaal aantal ondernemingen met watersportactiviteit	4.145
Werkgelegenheid (aantal medewerkers)	29.500
direct uitgedrukt in full time banen	17.050
Omzet watersportindustrie (direct en indirect)	2,5 miljard
waarvan exportwaarde	1,4 miljard

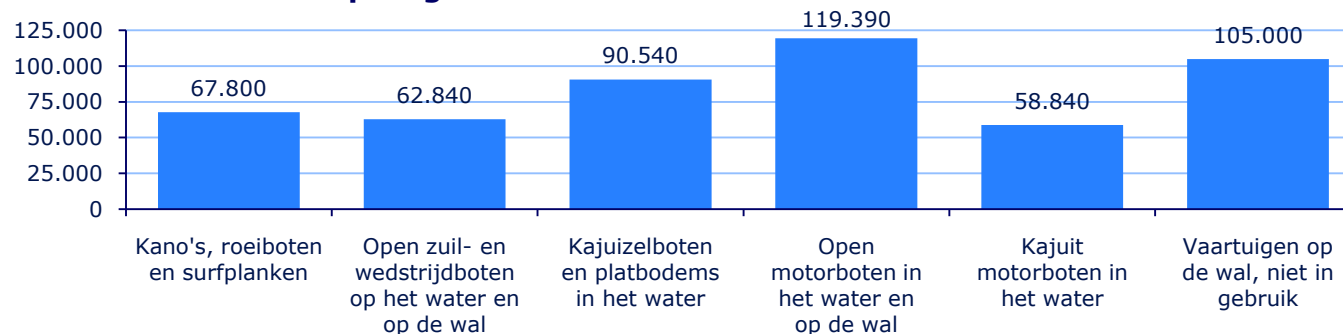
Bron: HISWA Vereniging

Aantal jachthavens in Nederland 2010 > 20 ligplaatsen

Commerciële jachthavens	535	95% aangesloten bij HISWA
Verenigingsjachthavens	450	85% aangesloten bij Watersportverbond
Overheidshavens	82	
Totaal	1.100	Met 178.000 ligplaatsen
Gemiddelde bezettingsgraad	98%	bezetting vaste ligplaatsen van plezierjachten in een haven in het water banlegplaatsen in het water
Gemiddelde scheepslengte	8,9 m	
Ligplaatsen buiten jachthavens	ca. 40.000	

Bron: HISWA Vereniging

Bezit duurzame watersport goederen

Bron: www.waterrecreatieadvies.nl i.s.m. HISWA Vereniging, 2005

Vervolg kerncijfers waterrecreatie in Nederland

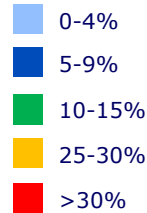
Vakanties van Nederlanders in binnen en buitenland met een kajuitjacht in 2009

	Eigen kajuitjacht	Niet in eigen bezit
Aantal vakanties	576.000	94.000
Aantal vaardagen	4.600.000	500.000
Totale bestedingen (excl. vaste kosten)	76 miljoen euro	20,5 miljoen euro

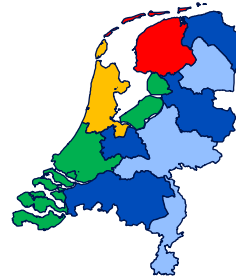
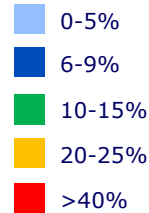
Bron: NBTC-NIPO Research, botenpanel

Bestemmingsprovincies vakanties met:

Eigen kajuitjacht:

Niet in eigen bezit:

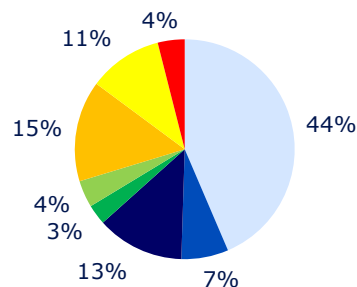

Basis: bootvakanties in Nederland waarbij de betreffende provincie is aangedaan

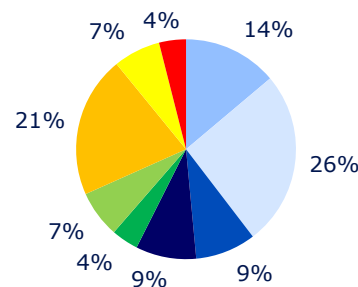
Bron: NBTC-NIPO Research, botenpanel

Bestemmingen tijdens vakanties door Nederlanders in binnen- en buitenland met:

Eigen kajuitjacht:

Niet in eigen bezit:

Bron: NBTC-NIPO Research, botenpanel

Voor de verwezenlijking van de toekomstvisie heeft de sector een driejarenplan 2011 – 2013 ontwikkeld

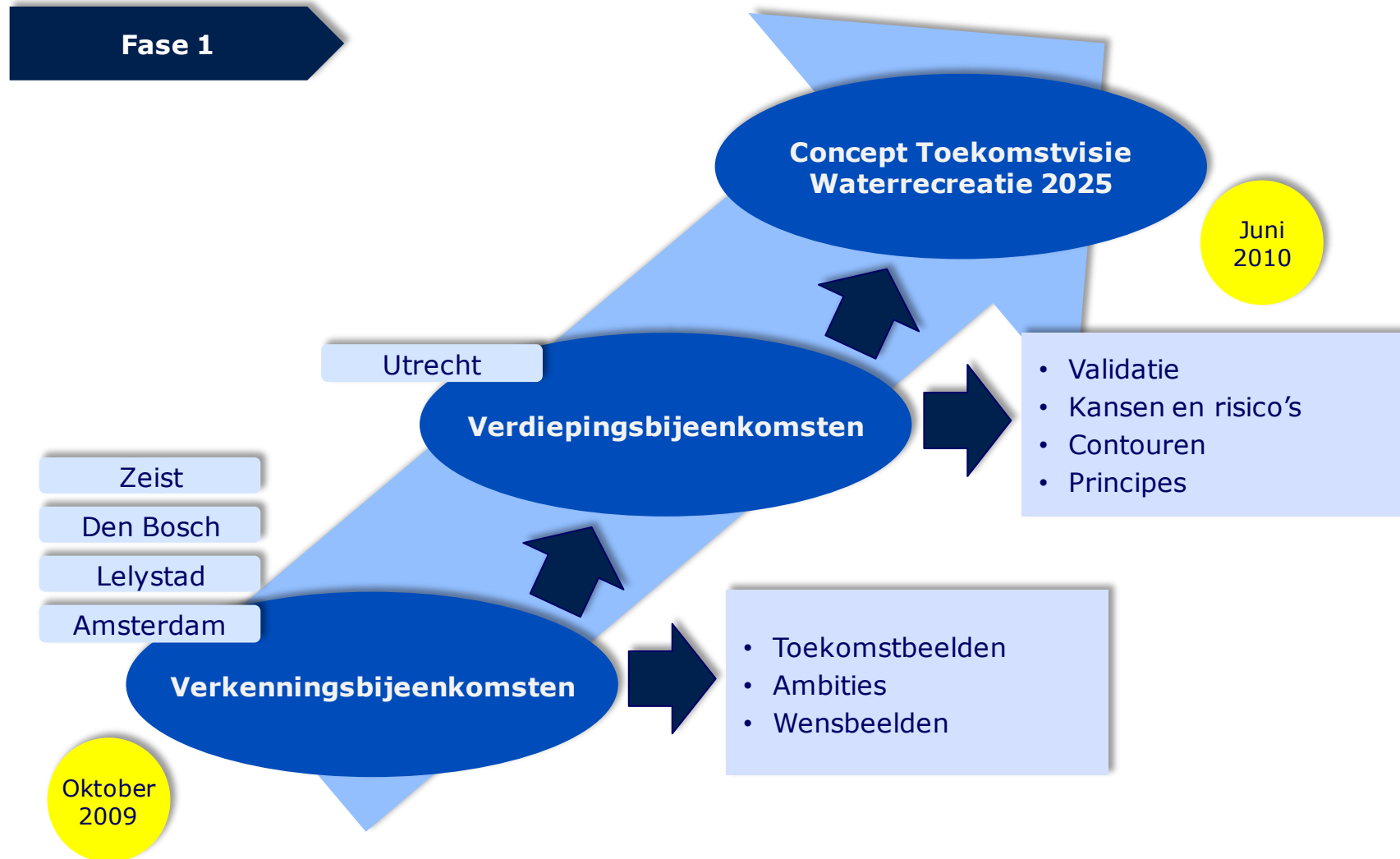
De verwezenlijking van de Toekomstvisie Waterrecreatie 2025 vraagt de inzet van de gehele sector, publiek én privaat. Het driejarenplan 2011 – 2013 vormt een gedegen fundament voor de activiteiten die de sector de komende jaren gaat ontplooiën.

Het driejarenplan 2011 – 2013 bestaat uit vier clusters van activiteiten, zogenaamde 'werkstromen':

1. Het vertalen van de toekomstvisie in een praktisch uitvoeringsprogramma
2. Het realiseren van de twee samenwerkingsverbanden: het samenwerkingsverband van sectororganisaties en de publiekprivate samenwerking 'Nederland Waterrecreatieland'
3. Het innoveren van de financiering van waterrecreatie; ANWB, Sportvisserij Nederland en HISWA Vereniging verkennen de mogelijkheden van een financiële bijdrage vanuit de sector
4. Communicatie met het brede publiek en met specifieke doelgroepen

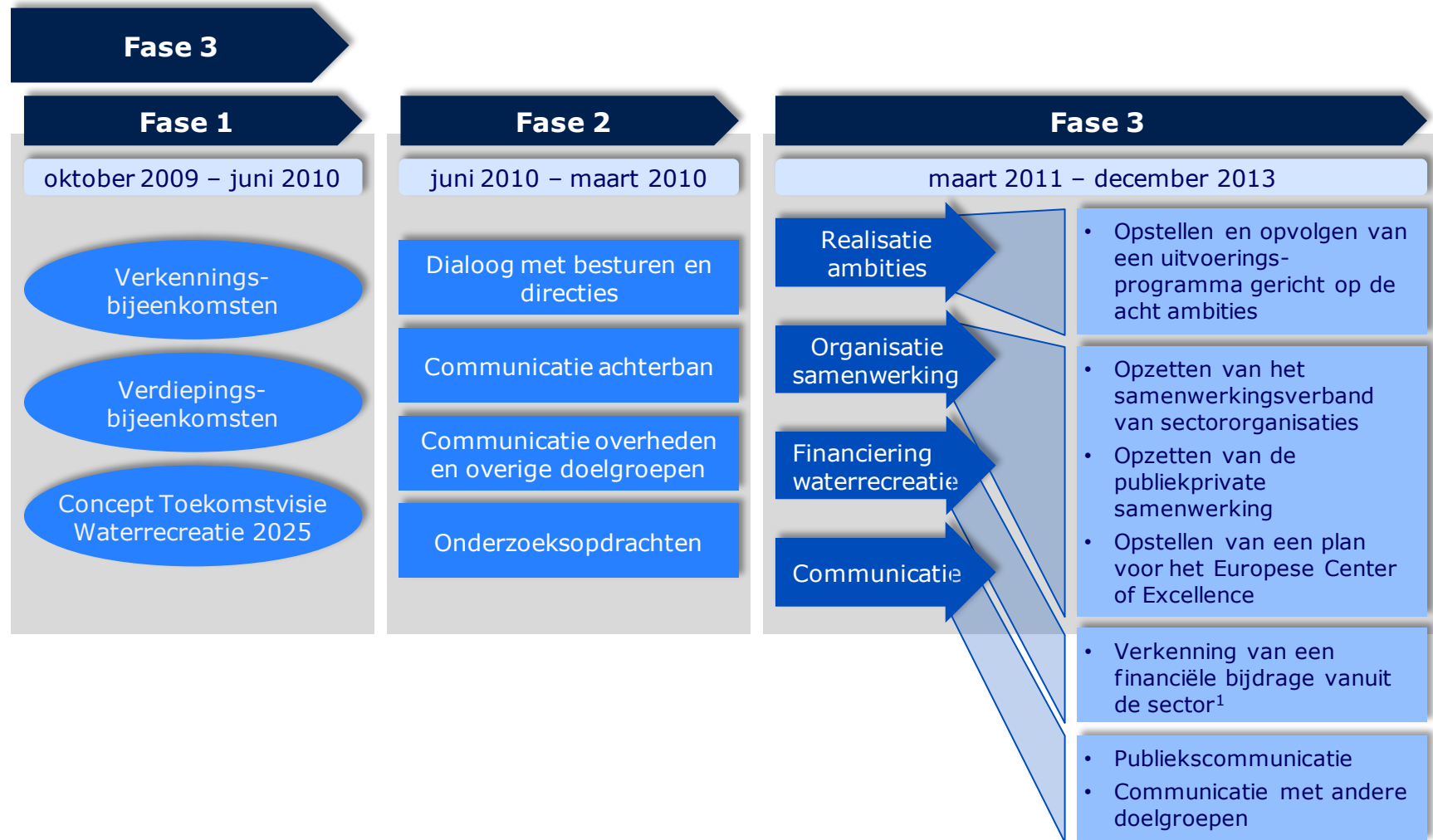
De Toekomstvisie Waterrecreatie is door brede participatie tot stand gekomen

In negen maanden tijd is het draagvlak verbreed en de Toekomstvisie Waterrecreatie verder aangescherpt

De komende drie jaar staan in het teken van het verwezenlijken van de Toekomstvisie Waterrecreatie

¹ Door ANWB, Sportvisserij Nederland en HISWA Vereniging

Stichting Recreatietoervaart Nederland is een samenwerkingsverband van de ANWB, Watersportverbond, HISWA Vereniging, VNG, Unie van Waterschappen, rijk en provincies

Project Toekomstvisie Waterrecreatie 2025
www.toekomstvisiewaterrecreatie.nl
Stichting Recreatietoervaart Nederland
Postbus 102
3970 AC Driebergen

T 0343 52 47 57
F 0343 52 47 58
e-mail srn@srn.nl

De totstandkoming van deze visie is begeleid door Boer & Croon

Boer & Croon
Postbus 75784
1070 AT Amsterdam

T 020 301 40 00
F 020 301 45 08
www.boercroon.nl

BOER & CROON